

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายสมชาย พงษ์ธา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายสันติ รุ่งเสรีชัย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายสันติ รุ่งเสรีชัย จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบภายในระยะเวลากฎหมายกำหนด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง
ส่งคำร้องลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ กรณีนายสันติ รุ่งเสรีชัย ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกเป็นสมาชิก
สภาเทศบาลเมืองราชบุรี เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๑ และตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒
และมาตรา ๓๓ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง
กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมี
ผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาของเทศบาลเมือง
ที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง และจากการตรวจสอบปรากฏว่าเทศบาลเมืองราชบุรี มีรายได้

ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๓๑๗,๒๕๖,๘๕๓.๒๐ บาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ปรากฏว่าผู้ถูกร้องรวมทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี จำนวน ๑๘ ราย ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งต่อผู้ร้องภายในกำหนดระยะเวลา

ผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๖ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบ โดยมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับรวม ๓ ฉบับ คือ (๑) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๓๑๖ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๖ (๒) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๘๗๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๖ และ (๓) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๗๒๗ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๗ แต่ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ได้ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กำหนด

ผู้ร้องได้มีคำสั่ง ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๖๕๗ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ถึงปลัดเทศบาลเมืองราชบุรี ขอหนังสือชี้แจงกรณีเทศบาลเมืองราชบุรีได้มีการดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบพร้อมกับเอกสารหลักฐานที่ได้มีการแจ้งเป็นหนังสือ ปรากฏว่าได้มีการแจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเมืองราชบุรีทราบถึง ๒ ครั้ง ตามหนังสือ ที่ รบ ๐๐๑๘/๒๐๓๖๓ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๕ แจ้งเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นให้นายกเทศมนตรีเมืองทุกเทศบาลทราบ ตามสำเนาหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๒/๓๗๗ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เพื่อดำเนินการให้ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ เรงรัดและดำเนินการในเรื่องการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน และหนังสือ ลับ ที่ มท ๐๘๖๕.๒/๒๖๖๐๐ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๕

ถึงนายกเทศมนตรีเมืองราชบุรี เพื่อแจ้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองราชบุรี รายที่ยังดำเนินการเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ ไม่ถูกต้องครบถ้วนให้ดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วน

ผู้ร้องได้มีคำสั่งลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๖๕๕ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ เชิญผู้ถูกร้องมาให้ถ้อยคำซึ่งผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริง กรณีไม่ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรีมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปี สรุปความได้ว่า ผู้ถูกร้องอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๔๑/๕๘-๕๙ ถนนราษฎร์ยินดี อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ได้เข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๑ และได้ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ต่อมาได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และได้ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบ ในกรณีดังกล่าวในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ แต่กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้อง ไม่ได้ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบ โดยให้เหตุผลว่าไม่ทราบว่าต้องยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าต้องยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบดังกล่าว เมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือเตือนจากผู้ร้อง ที่ส่งมาที่บ้านเลขที่ ๑๕๘ ถนนอัมรินทร์ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี หลังจากนั้นผู้ถูกร้อง ได้โทรศัพท์สอบถามสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ แต่มีเหตุบางประการทำให้ยื่น บัญชีฯ และเอกสารประกอบล่าช้า จนกระทั่งผู้ร้องได้ออกหมายเรียกผู้ถูกร้องอีก และเหตุที่ทำให้ ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบล่าช้า เนื่องจากผู้ถูกร้องได้เริ่มดำเนินกิจการเป็นตัวแทน จำหน่ายหนังสือพิมพ์แทนป่าซึ่งป่วยเป็นอัมพฤกษ์ และมีภาระย้ายร้านไปอีกที่หนึ่ง จึงไม่มีเจตนา ที่จะปกปิดพร้อมกันได้ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกเทศบาลเมืองราชบุรี มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

ผู้ร้องมีคำสั่งลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๒๐๕ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๗ เชิญนายมนัส รุ่งเสรีชัย มาให้ถ้อยคำ โดยนายมนัสเป็นผู้ลงชื่อรับเอกสารในใบตอบรับไปรษณีย์ลงทะเบียนที่มีไปถึง ผู้ถูกร้องตามภูมิลำเนาบ้านเลขที่ ๑๕๘ ถนนอัมรินทร์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี นายมนัสได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งว่า นายมนัสเป็นบิดาของผู้ถูกร้องพักอาศัย อยู่บ้านเลขที่ ๖๗/๕ ถนนคณาทร อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี และมีบ้านเช่าเลขที่ ๑๕๘

ถนนอัมรินทร์ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ซึ่งเปิดเป็นร้านขายหนังสือพิมพ์ นายมนัสเป็นผู้ดูแลเวลาเช้าจนถึงเวลาเย็นประมาณ ๑๘ นาฬิกาทุกวันแล้วกลับไปพักที่บ้านเลขที่ ๖๗/๕ นายมนัสเป็นผู้รับหนังสือของผู้ร้องที่ส่งให้ผู้ถูกร้องที่บ้านเลขที่ ๑๕๘ ถนนอัมรินทร์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี แต่จำไม่ได้ว่าก็จับตามปกติเมื่อได้รับจดหมายที่ส่งถึงผู้ถูกร้องแล้วจะติดต่อให้ผู้ถูกร้องมารับแต่ไม่เคยเปิดจดหมายของผู้ถูกร้อง ตามปกติผู้ถูกร้องพักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ ๒๔๑/๕๘ ถนนราษฎร์ยินดี อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ห่างจากบ้านเลขที่ ๑๕๘ ประมาณ ๑ กิโลเมตร ผู้ถูกร้องจะแวะมาที่บ้านเลขที่ ๑๕๘ เดือนละ ๓ ถึง ๘ ครั้ง เป็นประจำ เพื่อเยี่ยมเยียนนายมนัสและมาดูแลเอกสารหรือจดหมาย นายมนัสเพิ่งมาทราบว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีฯ และเอกสารประกอบดังกล่าว เมื่อได้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. และได้สอบถามผู้ถูกร้องว่าเหตุใดจึงไม่ยื่น ผู้ถูกร้องบอกว่าได้ยื่นแล้ว

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐ มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี จึงเสนอเรื่องให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรีมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี ตามความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ถูกร้องได้รับทราบถึงเรื่องการยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากเจ้าหน้าที่พนักงานเทศบาลเดือนและมีหนังสือแจ้งให้ทราบเสมอ แต่กรณีพ้นจากตำแหน่งไปแล้วหนึ่งปีนั้น ไม่ทราบว่าต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ เพราะหลังจากพ้นจากตำแหน่งแล้วไม่ค่อยได้เข้าไปที่สำนักงานเทศบาล เมื่อผู้ร้องได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงต่อผู้ร้องถึงสาเหตุดังกล่าวแล้ว โดยได้ยื่นเอกสารที่ผู้ร้องขอตรวจสอบไปด้วย จนกระทั่งผ่านไป ๒ ปี เมื่อต้นเดือนมิถุนายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องไปเยี่ยมบิดามารดาที่บ้านเลขที่ ๖๗/๕ ถนนนคพาทร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จึงได้รับจดหมายจากผู้ร้องซึ่งนายมนัสบิดารับไว้แทน จึงทราบว่าส่งเอกสารบางอย่างไม่ครบ แต่ไม่ได้ศึกษารายละเอียดว่ายังขาดส่งเอกสารใดบ้าง ภายหลังจากได้ทำหนังสือดังกล่าวหาย เนื่องจากความไม่รอบคอบของผู้ถูกร้องประกอบกับความรู้เท่าไม่ถึงการณ์คิดว่าผู้ร้องจะมีหนังสือเตือนมาอีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาหรือจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว

พิจารณาแล้ว ขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และวรรคสามบัญญัติให้บรรดาคดีใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะได้ดำเนินการปรับปรุงให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีตามคำร้องของผู้ร้องต่อไปได้

ปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยในเบื้องต้นมีว่า การที่ผู้ร้องเสนอเรื่องให้ตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดการกระทำของนายสันติ รุ่งเสรีชัย ผู้ถูกร้องว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน

และหนีสิน และเอกสารประกอบภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ อันเป็นเวลาภายหลังพ้นห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แล้ว คดีมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยอีกหรือไม่

พิจารณาแล้ว ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ กำหนดให้ในกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ซึ่งนอกจากจะกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ พ้นจากตำแหน่งและห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งแล้ว ยังได้กำหนดว่า ในกรณีนี้ ให้ผู้ร้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด แสดงว่าอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน และเอกสารประกอบ หรือที่จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ซึ่งถูกห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้นเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามบทกฎหมายดังกล่าวโดยเฉพาะ ดังนั้นแม้ผู้ร้องจะเสนอเรื่องให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดภายหลังเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้วก็ตาม คดียังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องดังกล่าวอยู่อีก ศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ต่อไป

ปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยในประการที่ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนีสิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ หรือไม่
ข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องฟังเป็น
ยุติว่า เทศบาลเมืองราชบุรีมีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น ๓๑๗,๒๕๖,๘๕๓.๒๐ บาท
จึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้
ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กำหนดให้
ผู้บริหารและสมาชิกสภาของเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาทเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีหน้าที่
ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิก
สภาเทศบาลเมืองราชบุรี ได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๑ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองและมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน
คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องภายในกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๒ และ
มาตรา ๓๓ แต่ปรากฏว่าภายหลังผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี เมื่อวันที่
๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสาร
ประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ และผู้ร้อง
ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุที่มีได้ยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าวอีก ๓ ฉบับ ผู้ถูกร้องก็มีได้ชี้แจง
ให้ผู้ร้องทราบ

พิจารณาแล้ว การที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองราชบุรี เมื่อวันที่ ๑๖
พฤษภาคม ๒๕๔๕ มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบโดยมิได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ แม้ภายหลังจากนั้นผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้
ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุที่มีได้ยื่นบัญชี ฯ และเอกสารประกอบดังกล่าวถึง ๓ ฉบับ แต่ผู้ถูกร้องกลับมิได้ชี้แจง
ถึงเหตุดังกล่าวให้ผู้ร้องทราบ พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องแสดงให้เห็นว่า ผู้ร้องมิได้เอาใจใส่ต่อหนังสือ
ของผู้ร้องที่ให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงถึงเหตุผลที่มีได้ยื่นบัญชี ฯ และเอกสารประกอบดังกล่าวอันเป็น

หน้าที่สำคัญของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัดเพื่อให้เกิดการตรวจสอบการใช้
อำนาจรัฐของผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น แต่แทนที่ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นถึงสมาชิกสภาเทศบาล
ควรจะต้องรีบดำเนินการโดยเร็ว กลับละเลยไม่ดำเนินการอย่างใด ๆ เลยเฉพะอย่างยิ่ง แม้ผู้ร้องจะได้
มีคำสั่ง ถับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๖๕๕ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุ
ที่ไม่ยื่นบัญชีฯ ดังกล่าวอีก และผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ชี้แจงพร้อมทั้ง
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วย แต่ก็ยังปรากฏว่าเอกสารประกอบ
ดังกล่าวไม่ครบถ้วนอีก โดยได้ความจากคำชี้แจงของผู้ถูกร้องว่าเกิดจากความผิดของผู้ถูกร้องที่ประมาท
เลินเล่อ ทั้งไม่ได้ศึกษารายละเอียดจากหนังสือเดือนของผู้ร้องว่ายังขาดส่งเอกสารใดบ้าง และภายหลัง
ก็ได้ทำหนังสือดังกล่าวสูญหายเพราะความไม่รอบคอบของผู้ถูกร้อง ยิ่งกว่านั้น ข้ออ้างของผู้ถูกร้อง
ถึงความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ถูกร้องที่คิดว่าผู้ร้องคงจะมีหนังสือเดือนมาอีกครั้งหนึ่ง เป็นข้ออ้างที่ไม่
สมเหตุสมผล เพราะผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงมาหลายครั้งแล้ว เหล่านี้ล้วนต่อให้เห็นเจตนา
ของผู้ถูกร้องอย่างชัดเจนว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ
ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
กำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ตามคำร้องของผู้ร้อง

ที่ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องไม่ทราบว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบภายหลังพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปีด้วยนั้น เห็นว่า ได้ความว่าเทศบาลเมืองราชบุรี
ได้มีการดำเนินการแจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเมืองราชบุรีทราบถึง ๒ ครั้ง
ตามหนังสือ ที่ รบ ๐๐๑๘/๒๐๓๖๓ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๕ แจ้งเรื่องการยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นให้นายกเทศมนตรีเมืองทุกเทศบาลทราบ
และหนังสือ ถับ ที่ มท ๐๘๖๕.๒/๒๖๖๐ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๕ ถึงนายกเทศมนตรีเมืองราชบุรี
เพื่อแจ้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองราชบุรีรายที่ยังดำเนินการเกี่ยวกับการ
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบไม่ถูกต้องครบถ้วนให้ดำเนินการให้
ถูกต้องครบถ้วน จึงเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องได้ทราบถึงภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายในเวลาตามที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่ง
มาแล้วหนึ่งปีตามกฎหมายด้วยแล้ว คำชี้แจงของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสันติ รุ่งเสรีชัย ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และมาตรา ๓๐๒ วรรคหนึ่ง (๒)

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ